

Správa o činnosti Slovenskej botanickej spoločnosti v roku 2017

Slovenská botanická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied (ďalej len Spoločnosť alebo SBS) aj v roku 2017 pracovala ako občianske združenie pri SAV. Centrum mala v Bratislave a popri ňom pôsobila v troch pobočkách: v Nitre, vo Zvolene a v Košiciach. Súčasťou Spoločnosti bolo aj v roku 2017 päť sekcií (algologická, dendrologická, fyziologická, pre výskum synantropnej flóry a vegetácie, systematickej botaniky a geobotaniky), 2 odborné skupiny (lichenologická, populačnej biológie rastlín) a 3 komisie (edičná, pre ochranu prírody, nomenklatorická) pracujúce v nezmenenej štruktúre.

Hlavný výbor SBS zasadal počas roka dva krát: 21. 3. 2017 a 13. 12. 2017. Aj v roku 2017 bola Spoločnosť zaregistrovaná medzi prijímateľov 2 % dane z ročného zúčtovania. Príjmy v tejto položke dosiahli v roku 2017 historicky druhú najvyššiu sumu: 1229,- €.

V roku 2017 bolo do Spoločnosti prijatých 11 nových členov, 4 členovia členstvo ukončili na vlastnú žiadosť, 6 členovia zomreli a ôsmim členstvo v Spoločnosti zaniklo podľa čl. 12, odst. 1b stanov (prehľad mien pozri nižšie). Stav členskej základne k 1. 1. 2018 bol 391 členov. Z tohoto počtu bolo: 44 študentov (vrátane interných doktorandov), 42 zaslúžilých členov a 41 čestných členov (prehľad ocenených osobností SBS je dostupný na stránke www.sbs.sav.sk/prizes). Adresár členov SBS je zverejnený na internetovej stránke www.sbs.sav.sk/members.

Valné zhromaždenie

Valné zhromaždenie SBS sa konalo 21. 3. 2017 v zasadacej miestnosti Botanického ústavu Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV (ďalej len BÚ CBRB SAV) v Bratislave za účasti 36 členov. V úvode zhromaždenia odznela prednáška Ingrid Turisovej a kolektívu na tému *Za botanickými vzácnosťami Čivčín (ukrajinské Karpaty)*.

V ďalšom priebehu valné zhromaždenie:

1. schválilo správu o činnosti a hospodárení SBS za rok 2016 a plán činnosti na rok 2017 spolu s rozpočtom na tento rok;

2. vzalo na vedomie správu revíznej komisie za rok 2016;

3. udelilo nasledovné ceny a vyznamenania:

– titul *Čestný člen*: RNDr. Helene Ružičkovej, CSc.;

– *Holubyho pamätnú medailu*: Prof. RNDr. Františkovi Baluškovi, DrSc. (stručné informácie o ocenených titulom *Čestný člen* a *Holubyho pamätnou medailou* sú uvedené na inom mieste tohoto čísla časopisu);

– titul *Zaslúžilý člen*: RNDr. Kamile Bacigálovej, CSc., RNDr. Eve Lisickej, CSc., prof. RNDr. Milanovi Chytrému, PhD. a doc. Mgr. Miroslavovi Ovečkovi, PhD. (*Cena P. Sillinger*a udelená nebola.)

Medzinárodné podujatia

Fyziologická sekcia SBS spolu s Prírodovedeckou fakultou UK (ďalej PríF UK), BÚ CBRB SAV a Českou společností experimentální biologie rostlin organizovala medzinárodnú konferenciu *14th Student Conference of Experimental Plant Biology*, ktorá sa uskutočnila od 7. do 8. septembra 2017 v Bratislave a zúčastnilo sa jej ca 150 účastníkov. Ide o periodicky organizovanú akciu, ktorá patrí k najvýznamnejším stretnutiam študentov, pedagogických a vedeckých pracovníkov pracujúcich v oblasti experimentálnej biológie rastlín na Slovensku a v Českej republike.

Sekcia pre výskum synantropnej flóry a vegetácie SBS sa spolupodieľala spolu s Českou botanickou spoločnosťou na organizovaní medzinárodnej (česko-slovenskej) pracovnej konferencie *Ekologie a evoluce rostlin na antropogenních stanovištích střední Evropy*, konanej v dňoch 25. a 26. 11. 2017 v Prahe. Prezentovaných bolo na nej 47 prednášok a posterov, z toho päť zo Slovenska.

Domáce podujatia s medzinárodnou účasťou

Algologická sekcia SBS pripravila v spolupráci so Slovenskou limnologickou spoločnosťou pri SAV tradičný *Jarný algologický seminár*, ktorý sa konal 20. 4. 2017 v Bratislave na BÚ CBRB SAV. Odznelo na ňom 7 referátov za celkovej účasti 18 poslucháčov, z toho 1 z Českej republiky a 1 z Rakúska.

Dendrologická sekcia SBS spolupracovala na príprave seminára *Arborétum Mlyňany včera a dnes*, konaného pri príležitosti 125. výročia založenia Arboréta. Podujatie sa uskutočnilo 16. 11. 2017 v Arboréte Mlyňany, vo Vieske nad Žitavou.

Fyziologická sekcia SBS zorganizovala na Katedre fyziológie rastlín PríF UK v Bratislave v priebehu roka 2017 tri prednášky zahraničných hostí: (1) Prof. Dr. Marie-Theres Hauser (University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna, Austria): *The role of cell wall monitoring receptors in heavy metal and trace element perception* (11. 4. 2017); (2) Prof. Dr. Tingqiang Li (College of Environmental and Resource Sciences, Zhejiang University, Hangzhou, China): *Hyperakumulácia z pohľadu fytoremediácie* (14. 6. 2017); (3) Dr. Dalila Castillo Nava (Institute of Biotechnology, Nuevo

León, Mexico): *Environmental biotechnology: Bioremediation of heavy metals and other emerging technologies* (4. 10. 2017).

Dve prednášky zahraničných hostí usporiadala na BÚ CBRB SAV Sekcia systematickej botaniky a geobotaniky: (1) Prof. Skip Walker (Alaska, USA): *Vegetation along the Eurasia Arctic Transect* (12. 4. 2017); (2) Prof. RNDr. Milan Chytrý, PhD. (Masarykova univerzita, Brno, ČR): *Stepotundra: ekosystém vrcholu doby ledové* (21. 11. 2017).

Domáce podujatia

Jarný prednáškový cyklus prebiehal v mesiacoch marec až jún 2017. Počas neho sa uskutočnilo okrem vyššie uvedených zahraničných prednášok aj 13 prednášok od domácich autorov (4 v Bratislave, 3 v Nitre, 4 vo Zvolene a 2 v Košiciach). *Jesenný prednáškový cyklus* prebiehal od októbra 2017 do januára 2018 a odznelo na ňom taktiež 13 domácich prednášok (2 v Bratislave, 4 v Nitre, 4 vo Zvolene a 3 v Košiciach).

V roku 2017 pokračovalo organizovanie *Floristickej poradne*, ktorá bola pre záujemcov o poznávanie domácich divo rastúcich cievnatých rastlín k dispozícii na BÚ CBRB SAV v Bratislave od februára do decembra každý prvý pondelok v mesiaci (počas sviatkov v náhradnom termíne). Poradňu poriadali členovia SBS v spolupráci s BÚ CBRB SAV pod vedením RNDr. Pavla Mered'ú, PhD. V priemere sa jej účastnilo 8 záujemcov.

Východoslovenská pobočka SBS v spolupráci so ŠOP SR, Regionálnym centrom ochrany prírody zorganizovala 21. 3. 2017 v Prešove *21. pracovné stretnutie botanikov múzeí, vysokých škôl, botanických záhrad a štátnej ochrany prírody*, za účasti 8 hostí.

Fyziologická sekcia SBS sa pri príležitosti *Dňa fascinácie rastlinami* spolupodieľala na organizovaní série 3 krátkych prednášok o zaujímavostiach z rastlinnej ríše (o kaktusoch, sukulentoch a ich spôsobe života; o peli ako významnej zložke životného prostredia; o hyperakumulátoroch kovov a ako sa dajú rastliny využiť pri remediácii kontaminovaných pôd), ktoré sa uskutočnili na PrÍF UK v Bratislave 18. 5. 2017.

Algologická sekcia SBS pripravila v spolupráci so Slovenskou limnologickou spoločnosťou pri SAV taktiež *Jesenný algologický seminár*. Uskutočnil sa 5. 12. 2017 na rovnakom mieste ako jarný. Odzneli na ňom 3 prednášky za účasti 15 poslucháčov.

Program akcií SBS konaných v Bratislave sa aj v minulom roku ukončil na BÚ CBRB SAV, kde Sekcia systematickej botaniky a geobotaniky zorganizovala 13. 12. 2017 v poradí 17. ročník informačno-spoločenského podujatia

Kuriózne zbery, nové nálezy a iné novinky z flóry Slovenska alebo poznatky zo zahraničných ciest. V programe stretnutia odznelo 8 referátov s rôznorodou floristickou, taxonomickou, ochranárskou aj historickou tematikou, ktoré predniesli P. Mered'a, D. R. Letz, J. Podroužková-Medvecká, M. Dudáš, O. Erdelská a P. Eliáš ml., s príspevím ďalších spoluautorov. Stretnutie malo tradične bohatú účasť a diskusiu (40 prítomných).

Účasť na zahraničných podujatiach

Členovia SBS spolupracovali pri organizovaní *Hydrobotanických exkurzií*, ktoré pripravila Pracovná skupina pre štúdium mokrofytov vôd a mokradí Českej botanickej spoločnosti. Uskutočnili sa v dňoch 15.–18. 6. 2017 a ich trasy viedli na dolný tok Moravy do územia troch štátov: ČR, SR a Rakúska.

Členovia Algologickej sekcie prezentovali v dňoch 18.–21. 9. 2017 výsledky svojho výskumu na 58. konferencii Českej algol. spoločnosti v Ostrave.

Exkurzie

V roku 2017 sa konali 2 aprílové, 2 májové, 1 septembrová a dve októbrové exkurzie. Prvú pripravila Východoslovenská pobočka pod vedením RNDr. Mateja Dudáša dňa 1. 4. 2017. Exkurzie *Za psamofytinou flórou v okolí Malého Horeša* sa zúčastnilo 5 osôb.

Lichenologická pracovná skupina *Cladonia* organizovala dve lichenologické exkurzie: 11. 4. 2017 v rámci podujatia „Otvorenie lichenologického roka“ *Exkurziu do Doliny Hlboče v Smolenickom krase*; viedla ju Mgr. Alica Košuthová, PhD. 30. 10. 2017 sa v rámci podujatia „Lichenologické vinobranie“ konala *Exkurzia do Malých Karpát na masív Veľkej Vápennej*; viedla ju Mgr. Anna Bérešová, PhD.

Západoslovenská pobočka organizovala 13. 5. 2017 *Botanickú exkurziu do Hronského Beňadika na vrch Klíča*. Účastníci z vlastnej iniciatívy absolvovali v popoludňajších hodinách aj exkurziu na lokalitu Kozárovce, Skala. Exkurzie viedol RNDr. Matúš Račko, ktorý sprevádzal 6 účastníkov.

V rovnakom mesiaci, 24. 5. 2017 sa konala tradičná autobusová exkurzia Stredoslovenskej pobočky SBS pod vedením RNDr. Blaženy Benčaťovej, PhD., tentoraz *Na Zlatý vrch pri Výhniach* (CHKO Štiavnické vrchy).

Prvá z jesenných exkurzií bola organizovaná Sekciou pre výskum synantropnej flóry a vegetácie SBS dňa 23. 9. 2017 pod názvom *Za synantropnou flórou do Jakubova a okolia (Záhorská nížina)*. Zameraná bola na oznávanie rodov *Atriplex*, *Chenopodium* s. l. a *Persicaria*, a psamofytnej vegetácie.

Výklad 3 účastníkom zabezpečili RNDr. Iva Hodálová, CSc. a RNDr. Pavol Mered'a, PhD.

Sekcia systematickej botaniky a geobotaniky SBS pripravila 7. 10. 2017 *Retrovýlet po stopách J. Heuffela*, ktorý sa konal pri príležitosti 160. výročia úmrtia tohto významného botanika a lekára. Exkurzia smerovala do blízkeho okolia jeho rodiska, Modry v Malých Karpatoch. Desiati účastníci pod vedením RNDr. Milana Valachoviča, CSc. navštívili zaujímavé biotopy kyslých vresoviskových dubín, lokalitu Zámčisko a Chodník Ľudovíta Štúra.

Okrem uvedených podujatí sa v dňoch 9. a 10. júna 2017 uskutočnil aj 2. ročník *Floristického minikurzu*, ktorý pripravili členovia Sekcie systematickej botaniky a geobotaniky a Sekcie pre výskum synantropnej flóry a vegetácie pod vedením RNDr. Ivi Hodálovej, CSc. Na dvoch jednodňových exkurziách v okolí Stupavy a Devínskeho Jazera sa zúčastnilo spolu 17 účastníkov, ktorí si mohli precvičiť určovanie 379 nájdených taxónov (podrobnosti na inom mieste v tomto čísle Bulletinu).

Edičná činnosť

Vyšiel 39. ročník časopisu *Bulletin Slovenskej botanickej spoločnosti*, rozdelený do dvoch čísiel 39/1 a 39/2, s rozsahom 241 strán. Okrem informácií zo života Spoločnosti obsahuje 12 odborných článkov, viacero krátkych správ, vrátane nekrológov, životných jubileí, recenzií a informácií o nových floristických a fytoecologických nálezoch.

Okrem toho vyšiel jeden supplement Bulletinu SBS: *Zásady, pravidlá a odporúčania pre tvorbu a revíziu slovenského menoslovia siníc, rias, húb a rastlín*. Autormi sú: J. Kliment, V. Feráková, K. Goliašová, F. Hindák, A. Hindáková, I. Hodálová, J. Kochjarová, A. Kubinská, A. Lackovičová, P. Lizoň, K. Marhold a P. Mártonfi.

V roku 2017 boli distribuované (v elektronickej forme, alebo pri členoch bez mailovej adresy v tlačenej forme) aj dva tradičné *Informačné materiály SBS 1/2017 a 2/2017*, obsahujúce kalendár prednášok, exkurzií a iných podujatí.

Spolupráca s inými organizáciami

Spoločnosť aj v roku 2017 finančne podporila Botanickú záhradu UPJŠ v Košiciach pri organizovaní projektu *Botanikiáda*. 8. ročník podujatia niesol podtitul „Rastlinní privandrovalci“. Zapojilo sa do neho 2764 žiakov. Regionálne kolo sa uskutočnilo v Botanickej záhrade UPJŠ v Košiciach v troch turnusoch 17., 24. a 31. mája 2017 za účasti 211 žiakov a 106 učiteľov.

SBS taktiež podporila celoslovenskú súťaž *Liečivé rastliny*, ktorá je určená pre žiakov základných škôl a osemročných gymnázií. Spoluorganizátormi sú Environmentálna poradňa Studnička, SBS, SNM – Prírodovedné múzeum v Bratislave a vyhlasovateľom súťaže je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. 22. ročník súťaže prebiehal tradične v troch kolách – prvé (teoretické) a druhé (praktické) boli korešpondenčné a tretie kolo sa uskutočnilo v Hrabušiciach, časť Podlesok 16. – 18. 6. 2017 za účasti najlepších 30 súťažiacich z 12 škôl. Zaujemci absolvovali aj exkurziu do Slovenského raja v sprievode RNDr. Anny Leskovjanskej a RNDr. Marty Nižnanskej.

Algologická sekcia spolupracovala so Slov. limnologickou spoločnosťou pri SAV, Českou botanickou spoločnosťou a Českou algologickou spoločnosťou. Fyziologická sekcia SBS bola aj v uplynulom roku aktívnym členom FESPB (The Federation of European Societies of Plant Biology).

Personálie

Noví členovia SBS prijatí v roku 2017

Mgr. Loriana Demecsová, doktorandka, PríF UK, Bratislava,

Michaela Galová, študentka, PríF UK, Bratislava,

Karolína Gelatičová, študentka, PríF UK, Bratislava,

Ing. Zuzana Homolová, PhD., botanička, Štátne lesy TANAPu, Tatranská Lomnica,

Mgr. Peter Kaštier, doktorand, PríF UK, Bratislava,

Ing. Samuel Kšiňan, doktorand, Slovenská poľnohospod. univerzita, Nitra,

Mgr. Zuzana Kusá, študentka, PríF UK, Bratislava,

Mgr. Eva Labancová, doktorandka, PríF UK, Bratislava,

Mgr. Eliška Mašírová, doktorandka, PríF UK, Bratislava,

doc. Ing. Branko Slobodník, PhD., vysokoškolský učiteľ, Fakulta ekológie a environmentalistiky TU, Zvolen.

Povinnosťou študujúcich členov je po skončení štúdií oznámiť túto skutočnosť na sekretariát SBS.

Členstvo v SBS v roku 2017 ukončili:

Ing. Štefan Aschenbrenner, Ing. Július Oszlányi, CSc., Mgr. Alena Rendeková, Ing. Peter Jánský.

V roku 2017 sa SBS navždy rozlúčila s:

RNDr. Lýdia Bertová, CSc. (†24. 1. 2017), doc. Ing. Gabriela Juhásová, CSc. (†26. 10. 2017), RNDr. Milan Kaleta, CSc. (†7. 10. 2017), RNDr. Anna

Kubinská, CSc. (†23. 12. 2017), RNDr. Ivan Pišút, DrSc. (†14. 12. 2017), doc. Ing. Ferdinand Tokár, DrSc. (†18. 3. 2017).

Češť ich pamiatke!

Členstvo v SBS v roku 2017 zaniklo:

Ing. Tomáš Bibeň, RNDr. Matilda Jatiová, Mgr. Barbora Kabinová, Ing. Adela Kišacová, Ing. Juraj Labanc, CSc., Ing. Barbora Popracová, RNDr. Anna Preťová, CSc., RNDr. Peter Štrba, PhD.

Jubileá

V roku 2018 si pripomínáme životné jubileá týchto členov SBS:

doc. RNDr. Alžbeta Blehová, CSc. (27. 12. 1958), RNDr. Daniel Dítě, PhD. (28. 8. 1968), doc. RNDr. Viera Feráková, CSc. (22. 7. 1938), Pavel Gažovčiak (13. 5. 1948), Mgr. Alica Hindáková, PhD. (7. 3. 1968), RNDr. Andrej Holod, CSc. (13. 7. 1938), Mgr. Emília Karasová (11. 8. 1948), Mgr. Jaroslav Košťál, PhD. (10. 6. 1968), prof. Ing. Milan Križo, DrSc. (10. 8. 1928), prof. RNDr. Elena Masarovičová, DrSc. (26. 12. 1948), RNDr. Viera Michalková (2. 4. 1928), RNDr. Libuše Pačlová (9. 1. 1928), prof. Ing. Viera Paganová, PhD. (17. 10. 1968), RNDr. Anton Petrik (6. 2. 1948), RNDr. Silvia Pižlová (19. 6. 1948), PaedDr. Anna Rusiňáková (8. 5. 1938), Ing. František Ružbarský (4. 5. 1968), RNDr. Jana Ružičková, PhD. (2. 2. 1958), RNDr. Terézia Schwarzová, CSc. (21. 4. 1938), Mgr. Viera Šeffferová-Stanová (18. 6. 1968), Ing. Milan Štech, PhD. (10. 2. 1968), doc. Ing. Karol Ujházy, PhD. (19. 11. 1968), Mgr. Ivana Výkouková, PhD. (15. 9. 1968).

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Pod'akovanie

Hlavný výbor SBS ďakuje Predsedníctvu SAV za finančnú dotáciu na chod Spoločnosti a vydanie vyššie uvedených publikácií, ktoré sú o. i. uložené v archívoch SBS aj SAV. Veľká vďaka patrí aj všetkým darcom, ktorí v roku 2017 poukázali 2 % daní z ročného zúčtovania Spoločnosti a pomohli tak skvalitniť a rozšíriť jej činnosť.

Ďakujeme taktiež všetkým funkcionárom i členom SBS, ktorí organizačne, finančne, odborne alebo svojou účasťou prispeli k uskutočneniu podujatí organizovaných Spoločnosťou. V neposlednom rade poďakovanie patrí taktiež členom redakčnej rady Bulletinu SBS, ako aj výkonnej redaktorky časopisu Ing. Mgr. Eve Zahradníkovéj, PhD. za jej svedomitú prácu pri príprave publikácií SBS.

PAVOL MEREĎA jun., vedecký tajomník SBS